АТШ 34

Примерак 10 филера

Нова Пошта

„Нова пошта" излази дневно сем понедеоника и дана иза празника у јутро
Редакција и администрација: Ујвидек, Оросгазсало тер 6/I.
Тел.: 39—38. Пошт. фах: 173
Чековни рачун код поштанске штедионице: 18.254.
Месечна претплата: 2.50 пенга, тромесечна 7.20 пенга

Год. II. Ујвидек, среда, 28 јануар 1942. Број 17

Најновија резолуција конференције у Риу

Нова офанзива генерала Ромела у Африци

Јапан ће појачати нападе на кинеском фронту

Берлин, 27 јануара. — (ДНБ) Панамеричка конференција у Риу де Жанеиру донела је у понедељак следећу резолуцију: Трећа скупштина министара спољних послова америчких република решила је, да прими к знању атлантско-океански споразум. Конференција изражава своје задовољство што је у тај документ унето све оно, што претставља један део јавноправних америчких традиција. Конференција препоручује да се оним земљама, које доприносе заштити интереса Западне хемисфере, учине специјалне олакшице. Донекле је модификова резолуција, која се односи на везе између америчких и окупираних држава. Решено је да се одржи и даље контакт са владама које се боре за своју националну самосталност.

Догађаји дана

Немци јављају о још једном великом успеху у поморском рату: немачке подморнице потопиле су у близини североамеричке и канадске обале још 12 трговачких бродова са укупно 103.000 тона. До сада је потопљено укупно 30 америчких трговачких бродова са 228.000 тона.

*

У Риу је донета још једна резолуција. У њој се препоручује давање нарочитих олакшица државама које доприносе одбрани Западне хемисфере. Сем тога, у резолуцији се каже, да ће се продужити одржање дипломатских односа са свима владама, које се боре за самосталност своје државе.

*

Америчке трупе искрцане су у Ирској. Командант свих трупа је генерал Хартл. Искрцавање америчких трупа у Ирској и званично је објављено у једном саопштењу америчког министарства одбране.

ПОЈАЧАНИ НАПАДИ ЈАПАНАЦА НА ЧУНГКИНГ

Берлин, 27 јануара. (ДНБ) — Према вестима из Токиа, врховни командант јапанских трупа, које се боре у Кини, изјавио је да Јапанци сада појачано врше напад против Чункинга. У вези са јапанским успесима на Тихом Океану врховни командант изјавио је, да су ти успеси задовољавајући, али би била велика заблуда да се претпостави, да ће због тих успеха Чункинг бити спреман да се преда.

Помен грофу Иштвану Чакиу

Будапешта, 27 јануар. — (МТИ). Поводом годишњице смрти бившег министра спољних послова грофа Иштвана Чакиа претседник владе и министар спољних послова Бардоши, као и водећи чиновници Министарства спољних послова положили су венац на покојников гроб. Они су се немим одавањем почасти одужили успомени Иштвана Чакиа. После тога претседник владе се са својом пратњом одвезао у катедралу Краља Матије, где је присуствовао заупокојеној миси у помен Иштвана Чакиа.

Напредовање трупа генерала Ромела

Будапешта, 27 јануара. — (МТИ). Према инфармацијама из Рима, трупе генерала Ромела на целом сектору североафричког фронта продужиле су напредовање и прешле Бенгази за неколико километара. Борбе се и даље воде и генерал Ромел предузима нову офанзиву, како би непријатеља потиснуо још више према југу.

—o—

Америчке трупе у Ирској

Вашингтон, 27 јануара. (МТИ) Према вестима из Рио де Жанеира, америчко министарство рата признало је у једном свом званичном саопштењу, да је један већи одред америчких трупа под вођством дивизионог генерала Хертла искрцан на обали Северне Ирске.

*

Енглези евакуисали Мулмен

Рим, 27 јануара. (МТИ) — Дописник „Пополо ди Рома" из Шангаја јавља, да су се енглеске трупе у понедеоник увече евакуисале из града Мулмена. Јапанске трупе продужиле су са нападима на енглеску позадину. Према вестима америчких листова, између Мулмена и Рангуна, у заливу Мартабани, јапанске трупе искрцале су се у већем броју на обалу. Притом су непријатељски авиони успели да потопе један јапански брод, али је искрцавање ипак успешно завршено.

Према вестима Агенције Домеј, на средњем сектору фронта у Јохори Јапанци су после тридесеточасовне тешке борбе заузеле варош Калуан. Јапанске колоне и даље прогоне непријатеља. На средњем делу овог фронта борбе се воде на ширини од 60 километара.

Канада даје зајам Енглеској

Берлин, 27 јануара. (ДНБ) — Према једном саопштењу њујоршког радиа, претседник канадске владе Макензи Кинг изјавио је да ће канадска влада ставити Енглеској на расположење оне британске кредите, који се налазе у Канади. Услове плаћања интереса и враћања зајма утврдиће обе владе тек после завршеног рата.

Јапанци жестоко бомбардовали Рангун

Токио, 27 јануара. — (ОФИ). Према најважнијим ратним извештајима са Малајског Полуострва, јапанске ваздушне снаге су у два маха извршиле жестоке нападе на Рангун и околину, бацивши велике количине бомби. Резултат овог бомбардовања био је запаљен је велик аеродром, а већи број авиона је оштећен. Јапанске трупе које се боре у Јохори наставиле су са својим продирањем и поново потиснуле непријатељске трупе. Борбе се воде огорчено и на широком фронту. У току ових борби енглески фронт се помакао за 50 километара унатраг.

Према званичном саопштењу Јапанског царског штаба, Јапанске трупе искрцале су се на Балангу, важној америчкој поморској бази на Тихом Океану.

Извештај немачке Врховне команде

Из главног стана Вође Рајха јавља се:

На Источном фронту немачке трупе су у тешким борбама поново нанеле велике материјалне штете, као и губитке у људству, непријатељу. У прилог рђавих временских прилика наше трупе су успешно наставиле бомбардовање важних база у Лењинграду.

За време извиђачких летова, наши борбени авиони су напали на војна уређења на источној обали Шкотске и у југозападној Енглеској.

У северној Африци досадањи немачки и италијански ратни плен повисио се на 233 тенка, 127 топова и 568 аутомобила. Поред тога запленили смо и велику количину другог ратног материјала. Јединице војне снаге оборило су односно уништиле на земљи 28, а ваздушне снаге 12 енглеских апарата.

Немачки борбени авиони погодили су тешко један енглески разарач који је пловио у близини Малте. Један непријатељски брод тешко је оштећен. Против ваздушних база на Малти вршили смо и дању и ноћу непрекидне нападе.

Прошле ноћи енглески бомбардери су бацали експлозивне и запаљиве бомбе на нека места у северозападној Немачкој. Међу грађанством је било мртвих и рањених. Неколико апарата доспело је до околице Берлина. Три непријатељска бомбардера смо оборили.

Нова пошта

На Источном фронту воде се и даље јаке борбе, нарочито у области Љењинграда, где су Немци предузимали јаке ваздушне нападе против војних постројења.

Борба у Африци још није завршена. Енглези су, како јавља италијанска агенција Стефани, изгубили око 500 борних кола и тенкова у току битке јужно од Аједабије. Сем тога, заробљен је велик број енглеских војника.

Са Малајског фронта у току последња двадесетчетири часа, стигло је мало вести. Последњи јапански извештај помиње заузеће места Пренгинг, на западној обали Полуострва. Сем тога, Јапанци се сада спремају да нападну на главни град државе Јохоре.

*

Конференција у Рио де Жанеиру донела је у понедељак још једну резолуцију у којој се изражава задовољство због Атлантсноокеанског споразума. Даље се у резолуцији препоручује давање специјалних олакшица оним земљама, које доприносе заштити интереса Западне хемисфере. У резолуцији се још истиче потреба одржања и даљег контакта са владама које се боре за своју самосталност.

У вези са конференцијом у Рио де Жанеиру истиче се све већа важност одлука донесених на овој конференцији по даље вођење рата на Пацифику. Међутим, истиче се да конференција није постигла свој прави циљ, јер се у резолуцији о прекиду односа држава Америке уноси ограничење на тај начин, што се само предлаже прекид дипломатских односа, а не захтева једногласно решење.

*

Веома је интересантна вест о претстојећем путовању претседника португалске владе Салазара у Мадрид. Пут Салазара у Мадрид одређен је крајем овога месеца или почетком фебруара. Ова вест долази после вести о живом дипломатском контакту, који је постојао између претседника Салазара и немачког и италијанског посланика. Још никакав коментар није дат у вези са претстојећим путем Салазара у Мадрид, али се верује да се ради на налажењу формуле за ужу колаборацију Шпаније и Португалије.

*

Из Вишија је поново упућен један деманти. Он говори о томе, да није тачно да Немци или Италијани употребљавају француске североафричке аеродроме. Овај деманти дат је у Вишију поводом једне вести енглеског радиа, да је у области језера Чад бомбардован град Фор-Лами, који се налази у рукама деголиста, од авиона непознате, народности. Међутим, у коментару енглеског радиа поводом овог бомбардовања, каже се да се вероватно ради о немачком или италијанском авиону, који је узлетео са једног француског североафричког аеродрома.

*

Поводом енглеског демантија вести о позиву британских грађана да напусте Турску, у Вилхелмштрасе се изјављује да није тачно да је ова вест пуштена од стране сила Осовине, него да су је баш пустиле америчке и енглеске агенције. Турска штампа донела је британски деманти. На надлежном месту у Немачкој већ раније су на одговарајући начин прилили ширење оваквих вести, јер је било лако увидети да се овде ради о рату живаца са енглеске стране против Турске.

х—з.

Кроз штампу

Париз и Виши

„Ноје Цирихер Цајтунг", пише:

Париско хушкање против Вишија траје даље. Али, лист „Нуво тан", који је досад такође суделовао у општој кампањи, по јучерашњем свом писању јасно од овога отступа. Засад још ваља причекати да ли се ради само о тренутној промени тона, и можда о некоме маневру, или је то пак поштен покушај споразумевања. У уводнику поменутог листа, наиме, изражава се жеља за пребројавањем постојећих супротности у мишљењу, и о некој врсти „националне уније" између обе зоне, која се обележава као исто тако потребна као и могућа. Први пут је овде Виши донекле узет у заштиту против хушкачке кампање, коју води Марсел Деа у „Евру". Жели се признати да је Виши, под најтежим околностима, ипак обавио знатне ствари. Обе зоне — тако вели даље лист — сагласне су у многим од најважнијих начелних питања, као што је ауторитативни режим, регионализам, морална обнова, и т. д. „Нуво тан" даље допушта да и у Вишију има много личности оданих влади.

У Паризу се, изгледа, почиње увиђати да се отишло предалеко, и да претерана полемика против Вишија промашује циљ, пошто она влади даје повода за хладније држање. Сем тога, можда спонтано, крчи се пут спознаје да систематска опозиција у најмању руку не диже, него пре шкоди, утицају и угледу извесних министара, који су осведочене присталице сарадње. Најзад, није немогуће да је јасна дезинтересованост Берлина према унутрашње-политичким заћевицама у Француској нешто спутала елан к најжешћег опонента".

*

„Пестер Лојд" под насловом „Банкротство панамериканизма", пише:

„Одлука коју је панамеричка конференција у Рио де Жанеиру, после тешких, понекад и драматских расправа, донела у питању дипломатских односа према државама Тројног пакта, показује какву практичну вредност има такозвана „панамеричка идеја".

Та је идеја сразмерно млађег порекла. Рузвелт је у првој периоди свога претседниковања, консеквентно радио на томе да на место једностране гарантне улоге Сједињених држава постави на равноправност засновану солидарност америчких држава. Њему је већ тада лебдела пред очима једна врста „америчког Савеза народа".

Заоштрење светске политичке кризе, и најзад избијање европског рата, дали су Рузвелту повода да својим плановима да конкретније облике. Он се видео у улози вође америчких нација према тоталитарним државама Старога света. Конференција у Риу имала је да оствари његов замишљени јединствени фронт латино-америчких држава против Јапана и сила Осовине. Тек кад се конференција већ састала, испоставило се да се то јединство не може остварити. Конференција је, после дугога повуци-потегни, примила једну формулу која управо значи отказ панамериканске идеје коју је прокламовао Рузвелт. Формула која је у Риу довела до сагласности само „препоручује" америчким државама дипломатски прекид.

Код Аргентине, одбранбени став према притиску САД и раније се већ био опажао. Већ и по своме географском положају, она се далекосежно чини независном од гравитације Сједињених држава. А и њени привредни интереси одвише су испреплетени са интересима европскога континента, а да би она могла или хтела да води своју политику без обзира на Европу.

За став Чилеа деловали су други разлози, поглавито незаштићеност 4200 км. дуге, отворене обале Пацифика. Флота Сједињених држава, која своје властите поседе није у стању да брани, дабоме да не може заштићавати ту земљу на далеком југу.

И тако Аргентина и Чиле, са својим неутралним држањем остају по страни. Данас се још не зна тачно какву ће судбину имати од конференције примљена „препорука" прекида дипломатских односа према силама Осовине и Јапану. Одлука о томе препуштена је Парламентима појединих држава, а ако многе од њих буду обавиле прекид, онда су бар Аргентина и Чиле јасно изразиле жељу да иду својим властитим путем. А већ то држање је довољно да Рузвелтов панамериканизам жигоше као најновију илузију интернационалног живота.

Утврђен тачан датум процеса у Риому

Риом, 27 јануар. — (Јунајтед прес) Нови претседник врховног суда Кау саопштио је сараднику Јунајтед преса, да је сада коначно утврђен датум почетка процеса у Риому, који ће се одржати против државника одговорних за слом Француске: 19 фебруар. До сада са претресом није могло почети услед болести Леона Блума и генерала Гамлена. Блум болује од запаљења вена, док се стање генерала Гамлена сада нагло побољшава. Кау је даље изјавио, да је циљ претреса, у првом реду, да се утврди кога терети одговорност за недовољну војну спрему Француске при почетку рата. Зато у првом реду треба да одговарају Даладје, Леон Блум, Гиј ла Шамбр, Пјер Кот, генерални инспектор Жакоме и генерал Гамлен. За време процеса биће саслушан велики број сведока, међу којима се налазе и генерал Жорж, врховни командант северних и источних француских армија и генерал Кора, чија девета армија је код Седана била. Полу Реноу и Жоржу Мандељу неће се изрећи пресуда пред Врховним судом у Риому.

Дневни лексикон

Каква је данашња холандска војска?

Када је холандска војска у мају 1940, после отпора од неколико дана обуставила борбе против немачких војних снага, она је, може се рећи и духовно ослабила. Може се претпоставити да холандски народ није био начисто с тим шта значи модерни рат. Холанђани су пре 1940 последњи пут ратовали 1815, у војсци генерала Велингтона, када су својој узели удео у побеђивању Наполеонове војске. Отада је Холандија 12 година проводила у највећем миру и благостању. Холански мушкарци су се одвикли од ратоборности. А Холанђани би у истини били добри војници, како се то у прошлости у више махова већ показало.

После слома Холандије 1940 одбегла холанска влада је, ослањајући се на своје колонијално царство, продужила ратовање. Њена ратна флота се убрзо прикључила британској. Холандске колоније у Источној Азије су веома подесне за стварање велике и јаке војске. Број становника Холандске Индије већ сам износи колико две трећине становништва јапанског царства, округло 66 милиона. Оквир за стварање војске већ је постојао, који су сачињавали војници колонијалне најамничке војске и 100.000 извежбаних резервиста. Указала се једино потреба да се дође до стручно образованих војних инструктора за ту прилично велику војску. Ни ово не би наишло на неке нарочите тешкоће, тим пре што је холандској колонијалној влади стојала година и по дана на расположењу не само за то да организује активну војску од једног и по милиона војника, већ да добави и одговарајући број војних инструктора, у којима за време садашњег рата није постојала оскудица.

Упркос свега тога, како су нам ратни извештаји последњих дана показивали, Јапанцима је лаже руку пошло за руком, да на Борнеу и Целебесу постигну значајније војне успехе. А не би се могло рећи да су са великом надмоћношћу оперисали против холандско-индиских трупа. Треба имати у виду само чињеницу, да је гро јапанске војске још увек окупиран на кинеском фронту, па им има да води непрекидну и тешку борбу са тамошњим герилцима. Поред тога, Јапанци морају да располажу са јаком војском против Американаца на Филипинским Острвима, на Британској Малаји против Енглеза, а напослетку већа војна снага им је потребна за чување границе Бурме.

Из овога се може извести крајњи закључак у упоређењу између војске Холандске Индије и Јапана у првом реду у погледу квалитета. Јапанац је одувек био и биће бољи и издржљивији војник, него Малајац (97.6% становника Холандске Индије су Малајци).

Судећи по досадашњем току догађаја, Холанска Индија ће тешко моћи да избегне тоталну окупацију. А нико данас не може да помиша на победивост Јапана...

ТУРСКА ШАЉЕ НАМИРНИЦЕ ГРЧКОМ СТАНОВНИШТВУ

Цариград, 27 јануара. — Министар спољних послова Сарџоглу изјавио је претставницима зараћених држава, да ће отсада брод „Тунч" превозити намирнице за грчко становништво у место брода „Куртулуса", који је недавно налетео на стену и потонуо. (ДНБ).

У Африци иницијативу преузео Ромел

Берлин, 27 чануар. — (ДНБ). Говорећи о ситуацији у Либији, енглеска обавештајна служба је у понедељак увече саопштила, да је иницијатива за операције на том делу фронта сада прешла у руке генерала Ромела. Ромелово продирање је очигледно нешто више него обична извиднička акција, као што се то раније у Енглеској мислило. У Каиру се садања ситуација сматра озбиљном.

Агенција Стефани јавља: У италијанским званичним круговима се за сада уздржава од давања изјава у погледу садањег продирања италијанских и немачких трупа у Африци. При оцењивању ратних догађаја, Италија у пуној мери осећа сву тежину садање борбе у Африци, а њена нада и поуздање у италијанску и немачку војску су још више појачани. Енглези сада чине огромне напоре да отклоне итало-немачке нападе. Ситуација Енглеза погоршала се и с тога, што су се и односи снага на Средоземном Мору изменили. Чињеница је да су они и на мору и у ваздуху доспели у неповољан положај према снагама Осовине које оперишу на подручју Средоземног Мора.

Ситне вести из иностранства

Америчка преоријентација аутомобилске индустрије у ратну поверена је зету Хенри Форда, Ернесту Канцлеру, који је већ примио ново звање у Детроиту.

Између Токија и Рио де Жанира од избијања рата на Пацифику била је прекинута телефонска веза. Од суботе, та је веза поново успостављена.

У Сједињеним државама, према вестима италијанских листова из Вашингтона, биће, поред редовних војних одреда, успостављене и формације које ће се састојати само из црнаца.

Аустралијанска влада одлучила је да број својих авиатичара у најскорије време подвостручи.

У Јапану вредност сада замрзнутог англо-америчког капитала премаша 1.8 милијарди јена, док јапанска потраживања у Енглеској и Америци не износе више од 900 милиона јена.

У Енглеској, откако је избио рат, цене у велетрговини су, према „Финансиал Таајмсу", скочиле за 50—54 процената.

У Турској, услед раног топљења снега, реке су набујале и деле изишле из корита. те има честимичних поплава. Срушен је и један мост.

Из Софије јављају да је бугарски генерал Петров који је у два маха био министар претседник, а двапут и министар војни, умро у 82 години.

Аустралија тражи оснивање империјалног кабинета

Мелбурн, 27 јануара. — Претседник владе, Картин, упутио је енглеској влади хитну поруку. У поруци тражи да се оснује кабинет Енглеске империје, у коме би и Аустралија била заступљена. Сем тога, Картин је у поруци захтевао и оснивање Тихоокеанског ратног савета, у коме би биле заступљене државе које су у рату са Јапаном и заинтересоване по питању Тихог Океана. У Мелбурну наглашавају да је корисна одбранбена тактика према Јапану, те стога аустралијанске влада заступа мишљење да је потребна јака нападна тактика. (БТ)

Протест Француске у Чункингу
због бомбардовања аеродрома у Ханоју

Виши, 27 јануара. — Француска влада добила је поуздано обавештење да ваздушни напад на аеродром у Ханоју, у Француској Индо-Кини није био оних сразмера, како су то гласили кинески извештаји. Свега се појавило десет авиона, чија се народност није могла установити. Бачено је 80 бомби средње величине, које уређаје на летилишту нису оштетиле, али је погинуло осам људи, а 35 рањено.

Овај је напад изазвао у политичким круговима Вишија узрујање. По примљеном званичном извештају о нападу, француска влада је уложила протест у Чунгкингу.

Де Валера о ставу Ирске

Барселона, 25 јануара. — Према извештају дописника „Берлинер Берзенцајтунга", министар претседник Де Валера изјавио је у своме говору у Навану, између осталог, да је Ирска од почетка рата била, више пута, предмет оштрих чланака у разним листовима страних земаља. Све што се само могло рећи да се друге нахушка против Ирске, речено је. Ти чланци нису репродуковани у ирским листовима, пошто ирска политика не жели да у штампи објављује оно што изазива огорчење и зле осећаје према другим народима. Али, приближује се време кад ће Ирска бити приморана да своју политику у том правцу измени.

Ирска — рекао је де Валера — врло је јасно већ од почетка изложила своју политику, наиме намеру да не суделује у овоме рату ако се то икако може избећи, а Божјом помоћу то ће и бити избегнуто ако Ирска не буде нападнута. Буде ли пак нападнута, Ирци ће свој живот продати што је могуће скупље.

ПОЛИТИЧКА САВЕТОВАЊА У РИУ

Берлин, 27 јануара. (ДНБ) — Политички одбор панамеричке конференције у Рио де Жанеиру решио је да своју пленарну седницу посвети читању донетих резолуција. Ово је обављено у уторник пре подне.

Нов француски зајам од 5 милијарди

Виши, 27 јануара. — Француска влада одлучила је да подигне зајам од даљих пет милијарди франака. Зајам би био 3 и по процентни, али га не би држава емитовала, већ би само дала за њега гарантију.

Крипс о совјетско-јапанским односима

Цирих, 27 јануара. — Према извештају из Лондона, бивши британски посланик у Москви Крипс дао је подужи реферат о својим утисцима у Совјетској унији. Међу осталим, он је изјавио да су диференције између Јапана и Совјетске уније начелног карактера и старијег датума. Крипс не сматра да се оне могу глатко решити.

МАЈСКИ О ЕНГЛЕСКО-СОВЈЕТСКОЈ САРАДЊИ

Лондон, 27 јануара. — Немачка телеграфска агенција саопштава: По извештају „Тајмса", ових дана изишао је у Енглеској први број совјетског недељног листа „Совјет Уоч Њус Викли". Совјетски амбасадор у Лондону, Мајски, пише у томе листу да нова изградња послератне Европе у многоме зависи од сарадње између Совјетске уније и Велике Британије. Оно пријатељство које се родило у рату, а у рату добило и затрено крштење, треба наставити. и биће настављено и у миру. (МТИ)

АПОЛО

Моја кћи није таква

Духовит мађарски шаљиви филм

Толнаи К., Кабош Ђ., Турси И, Рајнаи Г., Рожахеђи К.

ОДЕОН

Сјајна мађарска оперета од Хуска Јене

Гринц Боб

Силаши Л., Шимор Е., Ковач К., Рајнаи Г., Маклари З., Визвари М., Грегуш З., Биличи Т., Даниш Ј.

РЕКС

Један за другога

Драмски филм из живота два млада заљубљена човека

Карола Ломбард, Џемс Стјуарт

ПАЛАС

Нови рођак

Одличав мађарски весео филм.

Гозон Ђ., Берки Л., Дели Ф., Перцел З., Тураи И., Гомбасеги Е., Кабош Ђ. и Петеш Ш. 7

Успеси јапанских подморница

Токио, 27 јануара. (ДНБ) — Према једном званичном саопштењу јапанске подморнице су у водама између Суматре и Јаве 22 јануара потопиле 23 непријатељска брода са укупном тонажом од 88.000.

СВИ НЕМЦИ, ИТАЛИЈАНИ И ЈАПАНЦИ, ЗАПОСЛЕНИ У МЕКСИКАНСКИМ ПЕТРОЛЕЈСКИМ ПРЕДУЗЕЋИМА ОТПУШТЕНИ СУ

Амстердам, 27 јануара. — (ДНБ). Према једној вести лондонског радиа сви немачки, италијански и јапански чиновници који су били запослени у мексичким петролејским предузећима отпуштени су.

ПОСЛЕДЊИ МИНУТ

Нов немачки успех код америчке обале

Берлин, 27 јануар. — (ДНБ). Немачко врховно војно вођство саопштава: На морској обали северне Америке и Канаде немачке подморнице су продужиле са нападима против непријатељских бродова и том приликом потопиле још 12 трговачких бродова, међу њима 6 великих тенк-бродова. За време ових напада нарочито се истакла подморница корветног капетана Цапа. На тај начин, немачке подморнице у близини западне обале Атлантског Океана су од почетка рата до данас потопиле укупно 30 непријатељских трговачких бродова са 228.000 регистарских тона.

Балит - Рузвелтов повереник у Москви

Техеран, 27 јануара. — Претседник Рузвелт наименовао је Уиљема Балита за специјалног свога повереника у Москви. Балит, који се последњих дана задржавао у Техерану, већ је авионом кренуо за Москву.

—o—

На који начин подморница сазнаје назив и тонажу потопљеног брода

Типологија бродова и њихове карактеристике

У модерној криминалистици фотографије злочинаца и сумњивих лица играју поређену улогу, јер постоји савршенији начин стварања портрета човека, и то помоћу цифара.

Има девет типова носева, девет типова усана, ушију, форми очију и тако даље. Према томе, кад се за неког каже да је његов портрет израђен у бројевима 3, 7, 5, 2, 8, онда значи да дотични субјект има нос трећег типа, уста седмог, уши петог и тако даље. Готово је искључено да се нађу два човека са „портретом 3, 7, 5, 2, 8". Тај начин обележавања личности је веома тачан и дозвољава агентима власти да нађу дотично лице у највећој гомили света брже, па чак и тачније него помоћу фотографије.

Исти начин примењује се сада у подморничком рату. Кад официр једне подморнице примети неки брод, он отприлике процењује његову тонажу, и то на веома прост начин: према броју отвора за утовар робе. На сваки се отвор рачуна око хиљаду бруто регистарских тона. Према томе брод са четири отвора има отприлике четири и по хиљаде тона.

После ове приближне процене треба наћи и тачне податке о броду. Зато служи специјалан кључ. На приложеној скици горњем броду одговара „портре". 1 S 1. То значи да тај брод има нормалан кљун, један јарбол у предњем делу, један дебео димњак и један јарбол позади, а да његова крма има нормалну форму.

Капетан подморнице, гледајући кроз перископ, одмах констатује према силуети брода његов „портре". А кад прочита ову горе наведену формулу свом помоћнику, онда овај тражи у специјалној књизи ону страну која има као заглавље, исту формулу. На тој страни књиге обележени су сви типови пароброда који се могу одредити помоћу исте формуле (1 S 1).

Онда командир оцртава детаљније силуету коју види кроз перископ и на тај начин даје могућности свом помоћнику да потпуно тачно установи назив пароброда, јер у тој књизи има силуета свих пароброда света.

На нашој шеми други одозго пароброд има компликованију формулу: 10 isi 01. То значи да има нормалан кљун, један јарбол, велико растојање између јарбола и дизалице, има једну дизалицу, један танак димњак и још једну дизалицу, опет велико растојање, па још један јарбол, а крма је нормална. Према томе „портре" тог брода треба да буде: 1 bs 01 i.

Тенкери који превозе бензин и петролеј имају нарочиту конструкцију. Зато њихова „формула" често овако изгледа 1b 1s. Дакле, тај брод има нормалан кљун, један јарбол, заповедничког мост, други јарбол, па танак димњак у стражњем делу брода, а крма је нормална.

Велики путничко-товарни бродови имају упадљиву силуету и зато њихов отмени портре не личи на портрете пролетератеретњака. Формула 11SS11 значи да овај пароброд има заобљен кљун, два јарбола, два дебела димњака, опет два јарбола и крму таквог облика као што имају ратни бодови. Кад се у окулару перископа појави брод са таквом силуетом, командиру подморнице није тешко прочитати његов „портре", а онда помоћник командира брзо пронађе у књизи назив тога пароброда. А кад се зна назив, онда се зна и тонажа.

Зато се у немачким извештајима о потапању бродова подаци дају не само у хиљадама или стотинама тона, већ са тачношћу до једне тоне: немачки адмиралитет потпуно прецизно зна име потопљених бродова и њихову тонажу.

Помоћу силуете се може установити назив брода не само дању, већ и ноћу. Једино приликом потапања непријатељских ратних бродова не може бити такве прецизности, јер се ти бродови, нарочито мањи, израђују у серијама.

У књизи силуета бродова налазе се не само оне јединице које су биле саграђене пред рат. Сваки нови брод спуштен у воду у ма ком било бродоградилишту света, одмах улази у регистар те књиге са својом силуетом.

Коментари Вилхелмштрасе поводом конференције у Риу

Берлин, 27 јануара. — (ДНБ) О одлукама које су пале у Рио де Жанеиру у Берлину за сада не постоје никаква аутентична обавештења, тако да се цела ова ствар третира са највећом резервом. Упркос томе, у овдашњим политичким круговима постоји веровање, да је покушај Самнера Велса, да изазове солидарну политичку акцију свију америчких држава путем прекида дипломатских веза са силама Осовине, осуђен.

Аустралија у опасности

Лондон, 27 јануар. — „Тајмс" у свом најновијем броју објављује уводник под насловом „Аустралија у опасности". Лист третира аустралијанско гледиште, да би аустралијанске трупе сада требало да покрену противнапад против Јапана. Одбрана Сингапура у главном се сада заснива на сарадњи поморских и ваздушних снага, а копнене снаге играју само подређену улогу. Тако је терет целе борбе сада пао на копнене трупе. Упркос томе Јапанци владају морем и они са својих база могу да разашиљу појачања за копнену и ваздушну снагу на све стране. Било би потребно, каже лондонски лист, да се напад у одговарајуће време сконцентрише против Јапана, да би се на тај начин спасао Сингапур. Ово питање у Лондону и Вашингтону претставља сталну пажњу надлежних кругова.

Борбе у Малаји и Бурми

Токио, 25 јануара. — Као што „Пополо ди Рома" јавља из Токија, на источно-азиском фронту јапанске трупе даље напредују. На Малајском полуострву положај Енглеза све је критичнији, а и одбрана Сингапура све је тежа. Јапански авиони из дана у дан бомбардују енглеску острвску тврђаву, чији је један део у пламену. И у самим енглеским саопштењима признаје се да се енглеске трупе повлаче и да су Јапанци освојили једно место у близини Сингапура. По признању Енглеза, код Бату Пахата и Мерсинга положај је необично критичан. После ванредно крвавих борби, енглеске су се трупе морале повући. (МШИ).

Што се тиче ратних операција код Бурме, по последњим вестима у близини Кокалека, између Мулмајна и границе Тајленда воде се крваве борбе. Кокалек лежи на висини од 1460 метара и има важан ратни положај. Иагледа да је и сам главни град Бурме већ у опасности. Јапанци се, наводно, налазе још свега 70 километара од града. (НШТ).

Конферисање Де Бринона са Петеном и Лавалом

Виши, 27 јануара. — У суботу увече, посланик Де Бринон вечерао је код маршала Петена, затим је конферисао са адмиралом Дарланом, па се најзад поново појавио код маршала Петена. После ових конферисања, којима се у меродавним круговима придаје нарочита важност, Де Бринон је изјавио новинарима: „С радошћу вам могу саопштити да је Француска на путу да припреми активну и ужу сарадњу са Немачком".

Посланик де Бринон се, после друге аудијенције код маршала Петена, одвезао на маршаловом аутомобилу у дворац Шатлден, где је имао подуже саветовање са Лавалом. У Вишију врло оптимистички оцењују положај у погледу изградње немачко-француских веза, чему у великој мери доприноси и боравак у Вишију државног секретара Кешен Беноа и Барнола, главног повереника за немачко-француске привредне везе.

Поновно се говори да ће маршал Петен ускоро посетити окупиране крајеве, но, како изгледа, на своме путу неће свраћати у Париз.

ВЕСТИ ИЗ — БУДАПЕШТЕ

УХАПШЕНО „ТЕКСТИЛНО СТРАШИЛО"

Трговци текстилне робе из околине Будапеште у новије су време у масама подносили пријаве и тужбе да им непознати крадљивци ноћу обијају радње и односе велике количине текстилне робе. После дужег трагања полиција је ухапсила Ласлоа Чаби, већ раније више пута кажњеног лакирера, који је признао да је он извршио ове крађе. Осуђен је на две и по године робије.

ИЗВАРАО 56.000 ПЕНГА ЗА „НАБАВКУ РОБЕ"

У руке будапештанског редарства доспео је најзад препредени варалица, 52-годишњи приватни чиновник Лајош Кеселбауер. Он је већ дуже времена, под видом да је у стању набавити веће количине каве, чаја, пиринча и друге данас тражене робе, извирао од разних предузећа мање или веће своте новаца, у износу од 56.000 пенга. Од тога је, током времена, морао да врати око 23.000 пенга појединим фирмама које су му претиле да ће га пријавити. Кад је, у последње време, почео да осећа да му гори под ногама, крио се у стану, хотелској соби код једне своје пријатељице, где га је најзад полиција нашла — сакривена под креветом. Ухапшен је с њиме и портир хотела Френкл, за кога се испоставило да је знао за мрачне послове Кеселбауерове.

Аргентина предузима мере одбране

Берн, 27 јануара. (БТ) Јављају из Буенос Ајреса: Обзиром на међународни положај, аргентинска влада, у сарадњи са Врховном командом, ради на извођењу одбранбених мера. У Патагонију, где се налазе петролејски извори, послата су појачања. Годиште 1940 задржано је и даље у служби, а биће позвано под заставу и годиште 1941.

ВЕСТИ

— **Затварање радњи другог фебруара.** На дан католичког Сретења, 2 фебруара биће све радње затворене према прописима о затварању радњи у недељу. То значи да ће у нашем граду све радње бити преко целог дана затворене, изузев оне које су у недељу иначе отворене.

— **Помоћ сиромашним ђацима средњих школа у Јужном Крају.** Министарство просвете одредило је 250.000 пенга припомоћи за сиромашне ђаке стручних и средњих школа Јужнога Краја, да би ублажили материјалну беду својих родитеља. У недељу је већ у Зомбору, у присуству ђачких родитеља, на свечан начин раздељена припомоћ за зомборске средњошколце.

— **Повластице за ратне инвалиде, удовице и сирочад.** Према најновијој наредби Министарства за јавно снабдевање, сви ратни инвалиди, удовице и сирочад, као и чланови породице војника који се налазе на војној дужности имају право првенства при издавању животних намирница и других важних артикала у трговинама. Позивају се сви заинтересовани трговци да ову чињеницу путем натписа истакнутог на видном месту држе у својој радњи. Спровођење ове наредбе биће од стране власти контролисано.

— **Избор нове управе Католичке црквене општине у Ујвидеку.** У Ујвидеку је одржана годишња скупштина Католичке црквене општине, коју је отворио жупник Ференц Шврака. На скупштини су претресана актуелна и важна питања Католичке црквене општине, па је изабрана следећа управа: световни претседник Јанош Гросингер, старатељ Јанош Абрахам, благајник Ђула Киш, фискал д-р Божидар Фајт, перовођа д-р Елемер Корањи.

— **У барањском трокуту постоје 43 основне школе.** Према једном званичном саопштењу на територији барањског трокута спроведена је реорганизација основних школа и утврђено је њихово тачно данашње стање. Према томе, постоје у 24 општине 43 основне школе државног обележја, у којима има 111 наставника. Од наставника њих 45 предају на мађарском, 32 на немачком, 14 на српском, 11 на хрватском језику. У школама у којима нема мађарске наставе, мађарски језик је обавезан предмет.

— **35 степени хладноће у Бугарској.** По вестима из Софије, приморска пристаништа на бугарској обали почињу да замрзавају, што у нормалним годинама никад није случај. У средњој Бугарској снежни покривач висок је до два и по метра. По једној вести листа „Мир", крајем прошле недеље износила је температура —35 степени Целзијевих.

ИЗ СУДСКЕ ДВОРАНЕ...

Епилептичар који се „сећа" свих момената свога злочина

Данас је пред већем Окружног суда, коме је претседавао др. Кулици, одржано суђење Јаношу Частрену из Луга, који је 22 јула 1941 удавио Панциг Жужану.

Жужана Панциг живела је невенчано са братом Јаношем Частрена. Становали су сви у истој кући. Због неких Жужиних сплетака у кући је често избијала свађа, која се понекад и у туче претварала. Тако су се и критичног дана посвађали и Жужана је отишла у кухињу, узела велики кухињски нож и када се поново вратила у собу, почела је међу њима туча. Том приликом Жужана је повредила руку убици Частрену. Но и та туча се релативно лепо завршила. Јанош је отишао у своју собу и легао, а Жужана у своју. Нешто после поноћи пробудио се Јанош и, пошто у целој кући није било ни једног другог сата сем једног у соби Жужиној, Јанош је отишао код Жужане, куцнуо на врата и ушао да види колико је часова, пошто је требао да иде на посао. Тада је међу њима поново почела свађа, којом приликом је Јанош ухватио Жужу за врат, оборио је на постељу и почео да је дави. После петнаест минута дављења, када је Жужана већ престала да даје знаке живота, он је видео златан сатић на ноћном сточићу, као и један леп кожни новчаник. Тада је пустио своју жртву, узео новчаник и сат и док је излазио напоље, Жужана је издахнула.

Сутрадан по извршеном злочину жандармерија је ухапсила Јаноша и предала га суду. На саслушању пред истражним судијом Јанош је признао дело, правдајући, да га је извршио без предумишљаја, као и да пати од епилепсије. Такође, признао је да је узео сат и новчаник са 10 пенга. За све свађе које су искрсавале у кући, он наводи да је кривица била до Жужане, која га је изазивала.

После прве расправе Јанош је био упућен у ујвидешку болницу на посматрање, где је утврђено, да је оптужени Частрен урачунљив, али да пати од епилепсије. Истовремено утврђено је да критичног дана није имао нападе епилепсије услед сећања свих момената извршења злочина, што у моментима епилептичног напада није могуће, јер болесник све што учини, заборавља.

После саслушања сведока, суд га је осудио на 8 година тамнице и на десетогодишњи губитак грађанских права. Пресуда је правомоћна.

*

Виг Виктор, директор бившег банкарског предузећа „Меркур", отселио се још пре рата у Београд, а 31 октобра прошле године вратио се страним аутомобилом у Ујвидек заједно са својом супругом. Из Ујвидека Виг је са супругом отишао у Будапешту, где је 3 децембра ухапшен и спроведен суду у Ујвидек. На јучерашњем суђењу суд га је осудио на 3 месеца затвора, а супругу на 2 месеца затвора због илегалног прелаза границе. Виг са супругом уложио је призив.

*

Рибар Пал, фабрикант из Панчева, вратио се из немачког заробљеништва и потом дошао до Петроварадина, а одатле илегално прешао границу и дошао у Ујвидек, одакле је отпутовао у Будапешту, где је од власти добио дозволу за боравак до 31 децембра прошле године. Међутим, полициске власти су му накнадно одузеле дозволу боравка и 15 новембра он је ухапшен и упућен у Ујвидек, где је предат суду. Суд га је због бесправног задржавања на територији Мађарске осудио на 2 месеца затвора. Рибар је уложио призив.

*

Сен Иштван и Рибенски Јожеф из Хрватске шверцовали су већ дуже времена камену соду. Поред тога Сен је већ три пута илегално прелазио границу. Јуче им је одржано суђење и Сен је осуђен на 2 и по месеца, а Рибенски на 38 дана затвора. Пресуда је правомоћна.

— **Крвава свадба.** У Кошкасалашу, приликом свадбе у дому Елека Шинке, тамошњег пољопривредника, изродила се туча између два сватовска госта, Ласлоа Малинића и Јаноша Јановског, при којој је Јановски бајонетом озледио Малинића. У тучњаву се умешао и трећи пустосват, Кохан Јанош, који батином тако снажно удари у главу несрећног Малинића, да је овај на месту умро. Оба нападача ухапшена су.

— **У Коложвару,** два непозната младића насрнула су, на сред улице, на газду Стирића Јожефа из Ђале, оборила га и отела му из џепа 300 пенга. Поведена је истрага.

— **Кажњена због долара у ручној торбици.** Жена Исидора Иловског заборавила је у будапештанском трамвају своју ручну торбу. Касније, она је своју торбицу добила у одељењу за нађене ствари, али је против ње поведен казнени поступак пошто је у торбици нађена новчаница од пет долара. Пред властима, она се бранила да има ту новчаницу већ давно, не знајући да то треба пријавити. Кажњена је са 50 пенга глобе.

— **Смрт првака београдског Народног позоришта Душана Раденковића.** Један од најпопуларнијих глумаца Србије и првак Београдског народног позоришта, Душан Раденковић напрасно је умро у Београду, и то за време претставе на отвореној позорници. Покојни глумац истицао се нарочито у главним улогама у народним комадима и често се појављивао у хумористичном часу Београдске радио станице.

— **Угушен отровним плином.** У једној новој згради улице Севетшег у Будапешти, у свеже обојеној соби 22-годишњег молера Лајоша Паре, која је преконоћ грејана да се брже осуши, отровни плин који се развио угушио је младића. Сутрадан је нађен у постељи, са једним детективским романом у рукама, уз који је био заспао.

— **Цене земичкама и кифлама.** Према наређењу Министра за снабдевање у недељном броју званичних новина, највиша цена земичкама и кифлама за потрошаче на подручју државе је 7 филера по комаду, а највиша цена за препродавце, донесено у радњу, 6 филера по комаду

— **Полициска именовања у Паланки.** Бачко-паланачки српски начелник наименовао је службенике општинске полиције за све три општине. За Бачку Паланку постављени су следећи: вођа полиције Михаљ Кекењеш, полицајци: Антал Доби, Јанош Хамерт, Јован Мајски, Јован Венгрин, Пал Сами, Пал Донгор, Иштван Лупу. Ујпаланка: вођа полиције Антал Такач, његов заменик Стеван Парабућски, полицајци Јожеф Месарош, Адам Шлеп, Миленко Стојшић и Јожеф Бренет. У Опаланци: вођа полиције Јожеф Хусаг, његов заменик Иштван Гези, полицајци: Антал Хеско, Милан Цветанов, Михајло Мирковац, Павле Плавшић, Јакоб Циргер и Конрад Фрич. Сви новоименовани органи паланачке полиције већ су преузели своју дужност.

— **Велика оскудица у шегртима.** Према саопштењу престоничке Занатске коморе, број самосталних занатлија у данашњој Мађарској је за 50 већи него раније, док је број помоћника исти, а број шегрта је опао на половину. Попуњавање места занатлиских шегрта отежано је тиме што се омладинци који би се посветили занатству у новије време све више одају индустриском запослењу. Надлежни занатски кругови сада испитивају могућности којима би се могло овој оскудици у занатским шегртима стати на пут.

— **Потребна посебна дозвола за продају на вашару.** Одредба која се односи на продају робе од стране трговаца по вашарима, недељним пијацама и црквеним славама, важи и за Јужни крај и према томе сваки трговац који жели да врши овакве продаје треба да се обрати за посебну дозволу првостепеној занатској власти. Такса за молбу износи уместо досадања 2, 5 пенга. Званични узорак за ове молбе може се добиви у канцеларији Трговачког удружења.

— **У пажњу трговаца поврћа и конзерви.** Упозорују се сви трговци поврћа, воћа и конзерви, као и кожари, да је у вези са кључем зараде објављена нова наредба која се може прочитати у 13 односно 19 броју „Будапешти кезлења" (Службене новине).

— **Самоубиство на гробљу.** У Дебрецину, на градском гробљу, нађена је, скоро сва већ завејана снегом, лешина једне старице. Установљено је да је то леш жене Адама Реже, која је још 11 јануара нестала из свога стана: понела је собом сову киселину, коју је на гробљу испила.

— **Поново регулисан промет бензина и моталка.** Према саопштењу Службених новина трговци и потрошачи који купују на велико врсте бензина, опорезовано уље као и бензинске смесе моторичке сврхе могу отсада сваког месеца куповати само 75% од дотичног артикла која је била одобрена 1941 у одговарајућем месецу.

Овај свет

Најчудноватији хотел на свету

У Буенос Ајресу, главном граду Аргентине, недавно је отворен један хотел који би с правом могао носити име најнеобичнијег хотела на свету. Дневни ред у томе хотелу управо је обрнут од нормалног. Сви гости онде изјутра одлазе на спавање, а увече устају, доручкују и полазе на посао. У милионском граду, наиме, какав је Буенос Ајрес, имо врло много људи — новинара, болничара, келнера ноћних локала, свирача, певача и других артиста — који су целе ноћи запослени, те је и њихов начин живота обрнут. Досад, нико се није бринуо да тим људима даде прилике за мирно и несметано дневно почивање. Нови хотел брине се за њихову удобност у сваком погледу. Зидови соба израђени су из материјала кроз које не продире никаква бука, прозори имају трострука окна и гледају на потпуно затворена, од света одвојена дворишта. Дивалице хотела пењу се и спуштају посве нечујно, исто тако функционишу и сва врата, а подови су од гуме. У целоме хотелу, једном речи, влада преко дана гробна тишина. Власник хотела начинио је са овим својим подузећем врло добар посао, јер су већ за време изградње хотела све собе биле издате. Људи жељни дневног мира, радо станују у овоме хотелу, чије су уз то и цене ниске, те је ова установа за њих права благодат.

АМЕРИЧКЕ КАЛУЂЕРИЦЕ НИ ЗА ВРЕМЕ НАЈВЕЋЕГ ПОЖАРА У ЦРКВИ НИСУ ПРЕКИДАЛЕ МОЛИТВУ

Необичан случај десио се оних дана у америчкој вароши Провиданс. католичком манастиру Светог Антуна Падуанског. Тринаест калуђерица су присуствовале богослужењу и немерно се, клечећи на каменом поду молиле Богу. У цркви је био и велики број побожних католика.

Одједном у храму је избио пожар који се муњевитом брзином проширио скоро на целу цркву. Код калуђерица је побожност била много јача од страха од пожара. Иако су пламенови већ лизали изнад њихових глава, калуђерице су се и даље молиле Богу, не осврћући се на опасност која је претила њиховом животу. Публика је за то време у паничном страху напустила кућу Господњу. Само једна од калуђерица је устала са свога места и пошла да обавести ватрогасну чету о пожару у цркви. А затим се вратила на своје место и продужила мирно да се моли Богу.

Ватрогасци су после неколико минута стигли у цркву. У то време, хаљине неких калуђерица су већ биле у пламену. Али оне су се и даље упорно молиле Богу. Ватрогасци су морали ове побожне фанатичне жене силом да извуку из цркве, јер би све изгореле за љубав претеране побожности. Седам калуђерица је са тешким опекотинама пренето у болницу. Три од њих, по свој прилици, неће остати у животу. Овај необичан случај изазвао је у целој Америци највећу сензацију.

ПРИВРЕДА

Немачко ратно финансирање

Министар финансија Рајха гроф Шверин фон Кросиг говорио је у Милану пред промилентним претставницима италијанске војске и привреде, о проблемима ратног финансирања. Министар је изјавио да је Немачкој пошло за руком половину укупних издатака покрити редовним приходима. И прибављање финансијских сретстава путем зајмова тече несметано. Граф Шверин је, у вези с тиме, указао на нарочит значај и потребу штедње за успоставу привреднога поретка и за ратно финансирање. Штедионички улози за две године рата двоструко су толики колики су били за шест мировних година. Висина укупног задужења Рајха, рекао је Министар, не забрињава, пошто државни дуг стоји у сасвим сношљивом односу са државним приходима и са народном имовином. Државни дуг износи 128 милијарди марака. Министар је завршно нагласио да је илузорна свака нада непријатеља да може рачунати са сломом Немачке на финансијском подручју.

ПРИНОС МАСЛИНОВА УЉА У СВЕТУ

У прошлој, 1941 години, род маслина у државама Средоземља био је, може се рећи, бар осредње добар. Нажалост, баш највећа произвођачка земља маслине, Шпанија, дала је најслабији принос, иако су изгледи били испочетка врло добри. У Италији принос је био далеко бољи но 1940, када је маслина врло слабо родила. У Грчкој, маслина је донекле и услед рата страдала. Португалија, која стоји на четвртом месту у светској производњи маслинова уља, дала је одличне резултате.

О североафричким производним земљама има само несигурних података, но у Тунису, како изгледа, род маслине био је прошле године добар. Мароко и Алжир дали су, по свему изгледа, нормалан принос. Турска, иако се очекивања нису у пуној мери испунила, дала је врло добар принос.

Све у свему, може се светски принос маслинова уља у прошлој години проценти на 8.435.000 итц. То је више него што износи просек последњих година. Колико ће од тога рода у појединим државама стајати на расположењу за извоз, тешко је одредити. Потрошња уља је, уопште узев, у појединим земљама порасла. Изгледа да још наипре Португалија и Турска долазе у обзир за експорт, у умереним количинама. У сваком случају Сједињене државе Америке, које у нормално време увозе велике количине маслинова уља са Иберског полуострва, биће за њину кујну или за сардине и сл. мораће се одрећи добављања с ове стране, и употребљавати уље друге врсте.

*

Пољопривредна мобилизација Турске. По вестима из Анкаре, у оквиру већ одређене мобилизације турске пољопривреде постављена је т. зв. „мала комисија" да спроведе потребне мере. Меродавни органи су притом дали упозорење да је досад у Турској искоришћена свега једна четвртина обрадиве површине, имајући доста могућности за практичан рад на повећању пољопривредне производње.

Поклон Мусолинијев мађарској пољопривреди. Италијанска приплодна грла низијске пасмине врло су погодна за освежавање мађарског низијског говечета. Министарство пољопривреде већ је од 1934 чинило огледе у том правцу, и резултати су у сваком погледу задовољили. Италијанска је влада с пажњом пратила ове огледе, и приликом бављења бившег министра пољопривреде грофа Михаља Телекија у Италији, министар претседник Мусолини изјавио је да ће, у даној прилици, поклонити Мађарској четири приплодна грла талве пасмине. Два бика већ су летос стигла у Мађарску, а ових дана стигла су остала два, и смештена на државно добро Мекехеђеш

Кратке медицинске занимљивости

Дигиталис је црвени цвет, који лечи на напретак. У његовом лишћу се налази лековити хемиски елемент дигиталин. Он одлично утиче на јачатност срца.

*

Дизентерија је уствари, запаљење дебелог прева, које изазивају мајчице или такозвани амоебе. Столица у код те болести пропраћена јаким и опасним, болним крварењем

ИСТРАЈАН...

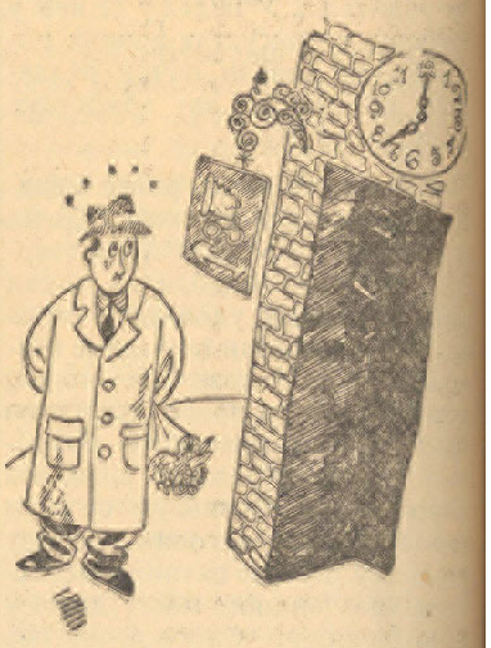

Чека је од 7 часова на састанак. — Е, ако до поноћи не дође, отићи ћу кући, па нек ради шта зна.

И Аргентина има своју филмсну производњу

Аргентина је недавно дошла до своје филмске индустрије упркос најјачој конкуренцији европског и америчког филма и разних покушаја страних продуцената да њен развој униште још у почетку.

До прве појаве аргентинске филмске индустрије страни филмови су различито пролазили. Можда би се помислило да су амерички филмови били највише тражени и имали највише успеха. Међутим, у Аргентини то није био случај. Аргентина је прво гледала европске, па тек онда америчке филмове.

Највише филмова Аргентини је лиферовала Француска, а затим Шпанија и Италија. Друге европске филмске земље имале су много мање успеха у Аргентини.

Аргентина је земља досељеника, а староседеоци нису баш много желели да стварају своју филмску индустрију. Према томе, као највећа препрека стварању филмске индустрије у Аргентини била је јака конкуренција страних филмова. И поред свега, аргентинска филмска продукција није била угушена. Упркос свима тешкоћама које су биле многобројне, као на пр. велики број језика којима се говори у Аргентини, затим недостатак добрих глумаца и техничког особља, није спречен брзи развитак филма. Први филмови су наишли на велику моралну и материјалну помоћ, како од публике, тако и од државе.

Аргентинска филмска индустрија је новијег датума. У почетку аргентински филм је био под утицајем француског филма. Касније међутим он све више испољава тежњу за самосталним развојем. Данас аргентински филм показује све већи успех. Аргентина је прва земља у Јужној Америци која је створила своју филмску индустрију, чије порекло датира још од пре шест година.

Имена аргентинских филмских уметника позната су данас у целој Јужној Америци, па и другим земљама. Као највећа звезда аргентинског филма сматра се глумица Либертај Ламарк. Ништа мању славу не ужива и Тита Марело, која је врло популарна у редовима аргентинске шире публике, јер претставља типичан пример староседелачке расе.

Најбољи аргентински филмски глумци су комичари. Као најбољи комичар сматра се Пепе Арилс, који је познат и ван граница Јужне Америке.

Аргентински филм обилује музиком и песмом, а много мање дијалозима. И Аргентина има свога Тину Росија, Хиго дел Карила, који је својим гласом освојио публику. С.

Анегдоте из живота великих људи

МИЛО ЗА ДРАГО

Барон Франц Тугут, као амбасадор Монархије, био је отпослан од свога монарха у Пољску. Приликом приступне аудијенције код пољског краља, барона одведоше у велику салу за пријем, где он опази да се око једнога по изгледу врло отменог господина сакупило много личности које су му се удварале. Барон Тугут држао је да је господин у средини сам краљ, кога још дотле није познавао. Зато похита онамо, дубоко се поклони и отпочне свој говор. После неколико тренутака, он опази да се околне личности смеју. Није схватио у чему је ствар, те је даље настављао свој говор, иако мало збуњено. „Краљ" га је међутим до краја милостиво саслушао, али да му се тек претстави као — гроф Штакелберг, амбасадор руске царице Катарине, који се овим хтео да нашали са својим новим колегом.

Барон Тугут прогутао је ову довољно увредљиву шалу, но указала му се наскоро прилика да своме колеги врати мило за драго.

Неколико дана касније био је код краља на ручку цео дипломатски кор. После ручка картало се, и случај је хтео да су барон Тугут, гроф Штакелберг и краљ играли заједно партију. При игри, барон Тугут, кад је дошао ред на њега, избаци једну карту и рече:

— Макови краљ!

— Варате се, драги бароне, примети краљ, — то није краљ, него доламак.

— О, како сам расејан! поправи се збиљ барон. Откако сам у Пољској већ је већ, ето, други пут да слугу сматрам за краља!

Читајте „Нову пошту"

ПРИЧА „НОВЕ ПОШТЕ"

ФАТАЛАН ЗАЛОГ

Велиолав Спасић

Г. Душан Љубисављевић је јасно, са сигурношћу предосетио да је његовом пријатељу Гаври потребан новац. Он је имао строге принципе и није волео ни од кога да узајмљује новац, али исто тако није био вољан ни другима да даје позајмицу. Да би пријатеља одбио, намрштио се и учинио нервозан покрет руком. Али све је било узалуд: Гавра је био решен да по сваку цену дође до зајма. И за своју најновију жртву изабрао је баш свог старог школског друга.

— Потребно ми је 200 пенга, — рекао је мирним и убедљивим гласом. — Вратићу ти новац сасвим сигурно идуће недеље. Треба да ме разумеш правилно: налазим се у незгодној материјалној ситуацији, па је сасвим природно да сам се морао обратити теби као добром пријатељу и школском другу. Сећаш ли се, Душко, како си ми још и у основној школи позајмљивао мање суме...

— Да, сећам се... одговорио је мрзовољно г. Љубисављевић. — Тада си ми увек давао неки залог: пероре, књигу, лопту или неку другу играчку.

— Ствар је у реду, драги Душко, — осмехнуо се Гавра. — Сетивши се тог старог обичаја, и данас сам ти, ето, донео залог.

Он је из џепа извадио неки светлуцави мали предмет и ставио га на сто.

— Шта је то? — упитао је г. Љубисављевић зачуђено и помало уплашено.

— Последњи модел браунинга. Вреди далеко више од 200 пенга, уверавам те!

Г. Љубисављевић је дубоко уздахнуо, некако нелагодно погледао револвер и тешком муком извадио новчаник из џепа.

— Претпостављам да није пун? — упитао је опрезни домаћин.

— Не знам ни сам... Али могу ти показати, да се и сам увериш...

— Не, не! То је сасвим излишно! Остави га на миру! Ја никада у животу нисам баратао са оружјем, па ћу га оставити у фиоку мог писаћег стола, закључати и чекати да ти свој залог откупиш...

Пријатељ је отишао, а револвер је остао на столу. Г. Љубисављевић је био обузет неким непријатним мислима, па је сасвим заборавио на тај опасан предмет. Мало доцније изишао је из своје собе за рад и прешао у салон. Легао је на отоман и покушао да заспи. Прошло је већ пола часа и, баш кад је мало задремао, врата су се отворила и у салон је ушла г-ђа Љубисављевић, млада, изврелно лепа и много кокетна дама. Кад је бацила поглед на сто и сагледала браунинг, она је крикнула, као да је змија ујела:

— Душане!... Ти то не смеш урадити!... Буди паметан!... — почела се хистерично трзати и јецати.

Г. Љубисављевић је устао са лежишта и запрепашћено посматрао своју жену, рекавши:

— Али... Мирјана... Куда помишљаш?...

Она га је нагло прекинула:

— Признајем сада да нисам достојна да ти будем жена... — јецала је и трзала се и даље целим телом. — Па ипак, заклињем ти се, волела сам само тебе!... Он је на мене наваљивао недељама, све док најзад нисам попустила и погрешила.... Да, била сам му љубавница, али ја те преклињем и молим на коленима да ми ту грешку опростиш! А због те моје лакомислености ти се још не смеш убити!... Обећај ми да то нећеш учинити!

Г. Љубисављевићу се учинило као да сања или да је у бунилу. Жена га је загрлила и пољубила и као ерна истрчала из собе. Већ после неколико минута, врата салона су се поново раширила и на прагу се појавио његов прокуриста Јовановић.

Господине шефе! — узвикнуо је очајничким гласом. — Јесте ли, можда, полудели? Молим вас, немојте да се убијете! Све ће се још некако удесити... И поред мог лажног књижења, вашој фирми не прети никаква опасност. Уосталом, посредја је сума од свега 5900 пенга. Имам богате рођаке у Паланци и они ће вам ту штету надокнадити... Боље би било да поднесете кривичну пријаву полицији против мене, него да се због једног ниткова, као што сам ја, убијете! А сад одлазим рођацима да донесем новац...

Истрчао је из салона, а г. Љубисављевић се ухватио за главу и гласно захукао, промрмљавши:

— Дакле, овај дан је заиста дивно почео!...

Споља су се чули тихи, опрезни кораци и Душанка, лепа осамнаестогодишња кћер г. Љубисављевића, нагло је отворила врата. Она је, дрхтајући целим телом, полагано прошла своме оцу и испрекиданим гласом рекла:

— Ову тајну сам ти већ давно хтела да признам, али нисам имала за то довољно душевне снаге... Јер сам знала да ће то на тебе катастрофално утицати... Знам, Паја је још студент и још ће дуго времена проћи док себи осигура неку егзистенцију... Али ми смо млади и били смо лакомислени... Пили смо вина, слушали опојну џез-музику, а ноћ је била тако романтична и дивна... Паја ће ме, разуме се, узети за жену... Али ако ти желиш, ја ћу га се одрећи. Можеш ме послати у неки интернат и ставити под строг надзор... Само немој, молим те, ни простом дирнути то чудовиште на столу!... Кад сам угледала то страшно оружје, решила сам да ти све признам. Одмах ћу телефонирати Паји да одмах дође до тебе и запроси од тебе моју руку...

Изишла је брзим корацима, остављајући ојађеног и избезумљеног оца, који још никако није могао да дође к себи. А врата су се још једном отворила. У собу је ушла собарица Мица. Кад је угледао г. Љубисављевић је као разјарени тигар крикнуо и рекао:

— Доста! Ништа под Богом нећу више да чујем!... Доста тих чуда! Марш, напоље!

Авантуре „јапанске Мата Хари" пре рата

(5)

Сасвим је разумљиво да је Ву Пеј, звани „хиљаду ђавола", који је у Шангају играо двоструку улогу, служећи у исто време и кинеској и јапанској страни, лепу јапанску шпијунку издао за љубав новца. Он је као курир јапанске тајне обавештајне службе од саме Јошико Хаваки добијао баснословне суме за поједине поверљиве извештаје, које је набављао код својих кинеских пријатеља и шпијунских колега, па је поред тога нечисте душе, примао и огроман honorar за преношење тих поверљивих извештаја у штаб генерала Доихаре.

Једног дана Ву Пеј је јапанској шпијунци предао можда већ стотинити извештај, добивен директно из првог кинеског извора, који се од ранијих разликовао по својој важности и интересантности. Тада је овај рафинирани двоструки шпијун у поверењу рекао Јошико Хаваки.

— Ово можеш сматрати ремек делом мог досадањег шпијунског рада, Јошико. Он је необично важан за Јапанце, а значи у исто време и тежак, фаталан ударац за Кинезе. Маршал ће вриштати и добити хистеричне нападе, кад буде сазнао, да су јапански шпијуни успели да добију ове драгоцене податке о његовим претстојећим ратним припремама!

Јошико Хаваки је, као и увек до сада, брижљиво проучила најновији извештај Ву Пеја, који је био откуцан на писаћој машини на четири велика табака хартије, а у прилогу се налазио и један важан ратни план са подробним цртежима и описима. Овога пута млада шпијунка се показала великодушна према свом колеги, не слутећи у том часу, да има са подлим издајником посла, који јој ради о глави. И исплатила му је у готовом 100.000 долара.

ЈАПАНСКА ШПИЈУНКА СЕ СМЕЈЕ ЗА ВРЕМЕ САСЛУШАЊА

Кад је Ву Пеј извршио овај свој препредени, у историји војне шпијунаже такорећи незапамћен подвиг, он је сасвим изненадно без трага нестао из Шангаја и Кине. Интересантно је, да су и јапанска и кинеска обавештајна служба у исто време сазнали да је овај нитков и вешт глумац играо двоструку улогу и служио два господара. И сасвим је разумљиво, да су се највештији агенти јапанске и кинеске контрашпијунаже дали одмах у потеру за Ву Пејом. Међутим, ова свестрана и енергична истрага се завршала негативним резултатом, пошто је предострожни и свима лукавствима наоружани Ву Пеј унапред обезбедио себи склониште, где га његови гонитељи не могу никако пронаћи.

А кад су јапански контрашпијуни већ били малаксали од тражења овога човека, у коме се стварно крило хиљаду ђавола, Кинези су и после тога још упорно трагали за њим. Наиме, њима је много више стало да га се дочепају, него Јапанцима, пошто је требало да послужи као главни сведок на суђењу пред војним судом против ухапшене Јошико Хаваки, коју су Кинези после Ву Пејовог издајства моментано ухапсили и демаскирали је као агента јапанске тајне обавештајне службе. Он је имао тој монденој богатој и угледној дами да каже у очи, да је она од њега добила онај важан поверљиви извештај о припремама кинеског војног вођства.

Када су је ухапсили, Јошико Хаваки се само осмехивала, слегала раменима не одавајући ни трага неком страху или узбуђењу. Кад је истога дана била изведена пред строгог и намрштеног генерала, војног иследника, она му је смело и право погледала у очи и још увек се осмехивала:

— Знате ли ви, девојко, шта вас за ваша дела сада очекује?

— Немам ни појма, господине генерале, нити знам о чему ви то сада говорите! — одговорила је Јошико Хаваки мирно, не трепћући очима.

— Ви сте већ месецима истрајно вршили издајство против наше владе и издавали нашем непријатељу наше највеће војне тајне! почео је генерал громким гласом. — Ми за то имамо непобитне доказе и ја вам унапред могу да саопштим, да вас смртна казна никако неће избећи!

В. Спасић

Данас

Среда, 28 јануара 1942 године.
Павле Тивеј и Јован Кушч. Преп. Гаврил Л.

Сунце излази у 7.10 часова, а залази у 17.19 часова.

ДЕЖУРНЕ АПОТЕКЕ:

Грозингер м-р Јован, Мусолини пут 30 (телефон: 27—40).

Поповић-апотека, II Ракоши Ференц улица 124 (телефон: 83—74).

*

РОЂЕНИ, ВЕНЧАНИ, УМРЛИ:

Рођени:

3 женска и 2 мушка детета.

Венчани:

Миклош Капушта и Шпирка Ирена.

Умрли:

Борбељ Илона рођ. Барток, домаћица, стара 21 годину; уд. Содић Милана, домаћица, 77 година; Ремер Јанош, штампарски помоћник, 63 године; Хорват Елек, школски служитељ, 45 година; Шмит Ева, дете од 8 године; Дуљин Љубица, рођ. Вујков, домаћица, стара 36 година; Јовановић Шандор, надничар, стар 20 година; Чије Шандор, портир у свилари, стар 43 године; Штурм Рудолф, стар 81 годину.

*

РАДИО

За 23 јануар.

БУДАПЕШТ: 6.40: Буђење, гимнастика. ● **7.00:** Вести, саопштења, јутарња музика. ● **10.00:** Вести. ● **10.15:** Забавна музика. ● **11.10:** Извештај о водостају. ● **11.20:** Концерт. ● **11.40:** Предавање. ● **12.00:** Звона, молитва, химна. ● **12.10:** Грамофонске плоче. ● **12.40:** Вести. ● **13.20:** Тачно време, извештај о водостају. ● **13.30:** Час Црвеног крста. ● **13.45:** Концерт радио оркестра. ● **14.30:** Вести. ● **14.45:** Читање програма. ● **15.00:** Курсеви, пијачне цене. ● **15.20:** Циганска музика. ● **16.45:** Тачно време, вести. ● **17.00:** Вести на словачком и русинском језику. ● **17.15:** ПреноС са немачког радиа. ● **17.35:** Предавање. ● **18.00:** Музика за игру. ● **18.20:** Програм за војнике. ● **19.00:** Вести на мађарском, немачком и румунском језику. ● **19.20:** Комедија у три чина. ● **20.05:** Спољно-политички час. ● **20.20:** Концерт оперског оркестра. ● **21.40:** Вести. ● **22.10:** Оперетска музика. ● **23.00:** Вести на немачком, италијанском, енглеском, француском и финском језику. ● **23.25:** Циганска музика. ● **24.00:** Вести. ● **0.15:** Час Црвеног крста.

*

ОДЛАЗАК И ДОЛАЗАК ВОЗОВА

За Будапешту 20.33 (особни).

За Сабадку 4.38.

За Зомбор 4.06. 10.54, 18.50 (Сепли-гет-Паланка), 17.26.

За Тител 6.15. 14.02 и 20.20.

За Зенту-Сегед 5.30, 13.35 (само до Обечеја), 16.40.

Из Будапеште 23.14 (особни, стиже у Ујвидек у 7.35).

Из Сабадке 20.48 (особни, стиже у Ујвидек у 23.35).

Из **Зомбора** 7.32. 9.15 (само из Палванке-Сеплигета), 12.54, 20.16.

Из **Тителе** 5.29. 15.30. 19.40.

Из **Сегеда-Зенте** 7.05 (само од Обечеја), 10.35. 20.08.

Оглашујте у „Новој пошти“

СПОРТ

За првенство Јужне Америке Аргентина је катастрофално поразила Екватор са 12:0 (5:0)

Парагвај—Чиле 2:0 (1:0)

На великом футбалском турниру за првенство Јужне Америке у Монтевидеу, један од највећих фаворита овога турнира, Аргентина, успела је да победи репрезентацију Екватора са катастрофалним резултатом од 12:0.

Репрезентација Аргентине играла је одлично. Навала је била одлично диспонирана, тако да је ужа одбрана Екватора била немоћна да спречи овај велики пораз.

Претставници Екватора нису били ни једног тренутка достојни противници разиграним Аргентинцима чији су навални играчи искоришћавали сваку шансу.

Репрезентацији Парагваја успело је после велике борбе да однесе победу над изабраницима Чилеа победивши ове са 2:0 (1:0)

Парагвајци су ову победу успели да осигурају тек у другом полувремену.

У првом делу игре, у коме су репрезентативци Чилеа били потпуно равноправни противник, после јелне опасне навале Парагваја, десни бек Чилеа несрећно је вратио лопту у сопствени гол. Пред сам крај утакмице Парагвајцима је успело да постигну други гол.

Рома и даље води у италијанском првенству

У недељу је у Италији одиграно 14 коло за првенство у футбалу. Највеће интересовање владало је за утакмицу Милано—Амброзијана. Два најбоља клуба у Милану састала су се у великој борби за бодове. Прошле недеље оба клуба су гостовала у Риму, где је Амброзијана изгубила са 2:0 од Роме, док је Милано играо нерешено са Лацием 2:2.

После велике борбе Милано је успео да победи Амброзијану са 2:1 (2:1).

Остали резултати били су:

Фиренца: Болоња—Фиорентина 5:2 (1:1)

Торино: Јувентус—Наполи 1:1 (0:0).

Ђенова: Ђенова—Модена 6:0 (2:0).

Рим: Рома—Ливорно 4:0 (0:0).

Бергамо: Аталанта—Лацио 3:0. (2:0).

Венеција: Венеција — Лигурија 2:1 (1:1).

Трст: Торино—Триестина 3:1 (2:0).

После недељних утакмица горњи део табеле је следећи:

Рома	14	8	5	1	26:9	21
Венеција	14	7	5	2	18:9	19
Торино	14	7	5	2	19:15	19
Ђенова	14	5	6	3	23:14	16

Затим долазе са 14 бодова: Триестина, Лигурија, Амброзијана, Јувентус, Аталанта.

13 бодова: Фиорентина.

12 бодова: Лацио, Ливорно, Милано и Болоња.

10 бодова: Наполи.

8 бодова: Модена.

Шуприна Иван, репрезентативни играч загребачког Грађанског, после успеле операције у Будапешти, где му је оперисана нога, враћа се ових дана у Загреб. Према изјави лекара Шуприна ће кроз три недеље моћи наступити.

Копиловић и Богешић одлични играчи СВАК-а, из Сабадке, кажњени су прошле године од стране Мађарског савеза и то први на годину дана неиграња, а други доживотно. Сада управа СВАК-а чини све, да се ова казна ублажи и верује се, да ће ова два одлична играча наступити на пролеће.

СВАК из Сабадке учествовао је на боксерским утакмицама у Бају. Сваковци су изгубили са резултатом 17:3. И поред овог тешког пораза вредно је напоменути да је најбољи бокс приказао Боршош (СВАК) који је у првој рунди нок-аутирао одличног Тошакија из Баје.

ПРВЕНСТВО У ФРАНЦУСКОЈ

Првенствене утакмице у Француској дале су следеће резултате: Стад Рене—Париз 2:1, Руан—Хавр 4:1, Ред Стар Олимпик—Амиенс 3:0, Жирондин—Ремс 2:0.

НОВ ШВЕДСКИ РЕКОРД У БРЗОМ КЛИЗАЊУ

Јављају из Стокхолма, да је на такмичењу у брзом клизању на леду Аке Сајферт, чувени шведски клизач на леду, поставио нов светски рекорд на 1000 метара са временом 1:31,5, док му је за 5000 метара требало само 8:24,7 м.

Укрштене речи

Број 12

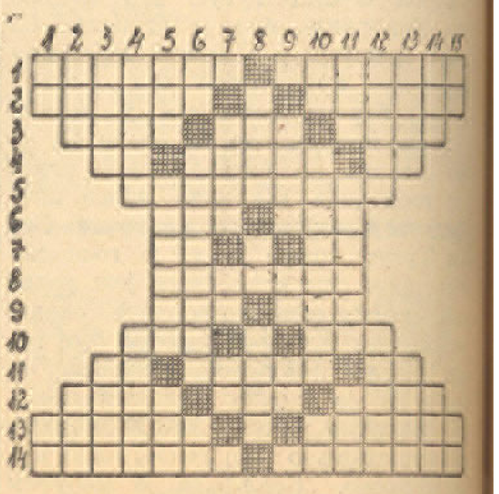

Водоравно: 1. филмска глумица — неваспитан човек, 2. животиња — сугласник — покида, 3. гомила — спортски израз — део одела, 4. нити место на Дунаву — египатско божанство, 5. германско племе (у падежу), 6. преде — врста папагаја, 7. речица — сугласник — сугласник, 8. дрма, 9. драга (стр.) — коња (у пад.), 10. месец — узвик чуђења — море, 11. прилог — чувена немачка крстарица — (обрн.) магистер, 12. (обрн.) угао (у пад) — немачки врста — (обрн.) турски великан (пети падеж), 13. (обрн.) јунаци — речица — врста пудера, 14. цин — стајалиште трамваја.

Усправно: 1. речица — иницијали дубровачког књижевника, 2. група — угризао (непр.), 3. турско име — кухињски намештај (хрв.), 4. река у Азији — аралско племе, 5. мушко име (тепање) — коњ — мађарски данас — обала, 6. узми — мушко име — узвик смеха, 7. речица — женско име — египатско божанство — море — сугласник, 8. облик од глагола бити (хрв.) — непознат — река у Немачкој, 9. сугласник — мрак — потврда — мађарски: пет — сугласник, 10. египатско божанство — пробисвет — (обрн.) овде, 11. немачки: исток — узми — део запреге — двојица, 12. спортски израз — стара руска мера, 13. дрожи — хтаљиве коцкице, 14. спруд — дивљач у сосу, 15. према — предлог.

Решење укрштених речи
Број 11

Водоравно: Уфа, Тот, Јордан, барака, амбис, ч, шурак, ким, рас, Жан, рт, фајта, ни, Арао, киста, м, р, Бо, а, а, датив, стар, пе, арсен, хи, Ела, ока, ски, Атила, и, драма, лактам, напред, арт, ада.

Усправно: уја, ала, фон Крам, Петар, арбитр, деликт, дим, ара, алт, ис, фо, та, А. А., и, ра, биро, ш, Чајковски, б, стил, Еа, и, Аш, ас, ен, де, руж, тат, срп, тарана, Анкара, окани, Архимед, так, Ада.

ЗОРА
КАМФОР КРЕМ
специјална против бубуљица, митесера и нечистоће лица.
Парфимерија „ЗОРА“
Ујвидек, Мусолини Б. пут 29
ТЕЛЕФОН: 34—17 187

Одговорни уредник и издавач
ВОЈИСЛАВ МАТИЋ
Ротациона штампа: „Уранија“, штампарски завод и издавачко подузеће (власник Јован Келемен) за штампарију одговара Јосип Франк, II Ракоши Ференц ул 50.